

Notat fra Bauer Media i Danmark, marts 2025

Indledning

Gramex har ved lov eneret til at opkræve og fordele vederlag til udøvende kunstnere og pladeselskaber i Danmark. Vi anerkender behovet for en central organisation til at administrere disse rettigheder og har intet principielt imod denne model. Problemet opstår, når Gramex som monopolaktør fastsætter priser, der er ude af proportioner både i forhold til andre lande i Norden, og i forhold til at skabe et sundt og bæredygtigt radiolandskab i Danmark til gavn for danske lyttere. Vi opfordrer derfor Kulturministeriet til at tage initiativ til en evaluering af Gramex' prissætning, både ift. prisniveau og prismodel for at sikre en mere fair og transparent prissætning til gavn for fremtidens radiolandskab.

På de følgende 2 sider vil vi gennemgå:

1. Gramex' position i Danmark
2. Gramex' prisstruktur for musikaftaler med danske medier
3. Det nuværende prisniveau for Danmark sammenlignet med Norden
4. Gramex' forslag til ny kontrakt – markant højere priser
5. Konklusion og anbefalinger til handling

1. Gramex' position i Danmark

Gramex er som nævnt ved lov udpeget til som monopolaktør at varetage opkrævning og fordeling af vederlag til producenter og udøvende kunstnere. Det betyder, at danske radiostationer (kommercielle radiostationer såvel som Public Service) er forpligtet til at betale til Gramex uden mulighed for at forhandle med andre aktører.

Vi har forståelse for nødvendigheden af en sådan model for at sikre en effektiv administration af rettighedsbetalinger. Problemet opstår dog, når denne monopolstatus resulterer i priser, der er markant højere end i vores nabolande. Hidtil har vi betalt en musikafgift på **26% af vores omsætning** til KODA og Gramex – **110% mere** end gennemsnittet i Sverige, Norge og Finland, hvor den gennemsnitlige afgift er **12%** (af kommercielle og konkurrencemæssige årsager kan vi blot oplyse gennemsnittet bl.a. vores nabolande i Norden). **Vi betaler altså over dobbelt så meget** for musik i Danmark som i vores nabolande på trods af at produktet – altså musik – er nøjagtigt det samme.

Da Gramex dog fremstår som monopolaktør, har vi ikke mulighed for at sig fra over for det absurd høje prisniveau, som vi nu er blevet stillet i udsigt, vil **stige med yderligere 68% procent** fra et allerede absurd højt niveau sammenlignet med vores nabolande. Vi kan ikke gå til andre aktører, da der selvsagt ikke er konkurrence om denne ydelse, og vi kan ikke samle os som industri, da aftaler med Gramex indgås individuelt og det dermed må anses som et brud på konkurrenceloven at afstemme, hvad vi som samlet branche mener, er et rimeligt prisniveau. Så hvordan kan vi som radiovirksomhed forsvare os overfor Gramex' prissætning? Og hvordan kan Gramex have haft både så stor politisk bestemt magt og samtidigt få lov til at handle så frit uden opsyn med deres prissætning? og tjener det virkelig danske kulturinteresser, at vi i Danmark betaler en større del af musikgildet end vores nabolande?

2. Strukturen for musikaftaler med danske medier

Den nuværende aftalemodel indebærer, at vi som kommercielle radioaktører betaler til Gramex baseret på enten en **procentsats af omsætningen eller en minimumsbetaling – alt efter hvad der er højst**.

Minimumsbetalingen er dog fastsat så urimelig højt, at vi de facto aldrig har betalt den variable sats, der oprindeligt ligger til grund for aftalen, men alene betalt den kunstigt høje minimumsbetaling, der ikke baserer sig på antal faktiske lyttere, men alene for at vi afspiller musikken på vores kanaler uanset om vi har én der lytter, eller 100 eller 1mio.

I den seneste aftaleperiode (2019-2024) blev den variable sats fastsat til **8% af vores omsætning**, men en kunstigt høj minimumsbetaling har i praksis betydet, at vi aldrig har betalt den aftalte sats, men i stedet har været underlagt en **de facto endnu højere afgift grundet minimumsbetalingen**. I 2023 svarede Bauer Medias betaling til Gramex til **11% af vores omsætning** – altså markant højere end den fastsatte variable sats, der i forvejen er markant højere end i vores nabolande, der ikke opererer med minimumsbetaling som Gramex gør i Danmark.

Hvordan Gramex' overhovedet er endt på de 8% er dog en gåde. Deres officielle prissætning, hedder 5,2% af omsætningen, hvilket står høj og flot på deres hjemmeside ([link](#)), men vi har ladet os fortælle, at da vi har flere kanaler, så har de bestemt, at vi skal betale 8% af vores totale omsætning. En logik der er svær at følge, da et teoretisk eksempel på 5,2% af omsætningen på radiokanal 1; 5,2% af omsætningen på kanal 2; 5,2% af omsætningen på kanal 3, samlet giver stadigvæk giver 5,2% af vores totale omsætning. Så hvilket regnestykke ligger til grund for, at vi pludselig skal betale 8% (eller det der så reelt er 11%) af vores omsætning per kanal, bare fordi vi har flere af dem?

En sådan praksis skaber en komplet uigennemsigtighed hos en monopolaktør, der kunne lede til en overbevisning om, at vi har at gøre med en monopolaktør, der i årevis har kunne vride højere og højere priser ud af danske radioudbydere uden at stå til ansvar over for nogen - andre end deres egne interesser for skaffe sig så højt et vederlag som muligt uden nogen former for modspil.

3. Det nuværende prisniveau for Gramex i Danmark sammenlignet med Norden

Sammenlignet med de øvrige nordiske lande betaler vi i Danmark en markant højere andel af vores omsætning til musikaftaler. De konkrete tal fra vores netværk viser:

- **Danmark:** 26% af omsætningen
- **Sverige, Norge & Finland (gennemsnit):** 12% af omsætningen

Dette betyder, at vi **betaler 110%** mere for musik i Danmark end i vores nabolande i Norden for det nøjagtigt samme produkt.

Samtidigt opererer ingen andre lande med en kunstigt højt fastsat minimumsbetaling. De opererer alene med den variable procentsats, der garanterer, at betalingen afspejler reel lytning – både når den går op og når den går ned – fremfor en kunstigt høj minimumsbetaling, der som prisinstrument kan garantere Gramex, at priserne kan stige selvom lytningen reelt falder.

4. Gramex' forslag til ny kontrakt – markant højere priser

I forbindelse med forhandlingerne omkring en ny aftale, hvor vi egentlig forventede at vi skulle betale mindre, da radiolytningen siden 2019, hvor seneste aftale er indgået, er faldet med 17% har Gramex stik imod forventning fremsat et aftaleforslag, som indebærer:

- **En prisstigning på 68%** (vi gentager: en 68% prisstigning!) indfaset over tre år startende med en prisstigning på **26% i 2024** med tilbagevirkende kraft.

Danmark har, som det eneste nordiske land, indført en lov, der pålægger danske radiostationer at betale vederlag til amerikanske artister – uden at danske artister modtager tilsvarende betaling fra amerikanske radiostationer. Denne lovgivning har Gramex brugt som begrundelse for en prisstigning, der indebærer:

- En indfasning af betaling for RAAP/US-repertoire med yderligere 30% prisstigning indfaset over 3 år med en **10% årlig stigning** og en fuld indfasning af de 30% i 2026.

Dette samlede kontraktforslag er fuldstændig ude af trit med udviklingen i markedet og er direkte skadelig for enhver ambition om at fastholde et sundt kommercielt radiomarked i Danmark.

5. Konklusion og anbefalinger til handling

Det danske kommercielle radiomarked presses unødigt hårdt af en uforholdsmæssigt høj betaling til Gramex. Vi anerkender, at Gramex har eneret til at opkræve vederlag, men denne position forpligter også til en rimelig og retfærdig prissætning, der flugter med danske kommercielle og politiske interesser.

Vi opfordrer Kulturministeriet til at:

1. **Gennemføre en evaluering af Gramex' prissætning** sammenlignet med de øvrige nordiske lande.
2. **Afskaffe den kunstigt høje minimumsbetaling**, så betalingen afspejler den reelle lytning og ikke et arbitrært beløb, som Gramex mener at musik skal koste.
3. **Afskaffe den lovgivning, der tvinger danske radiostationer til at betale vederlag til amerikanske artister**, når danske artister ikke modtager tilsvarende betaling.
4. **Fastholde en fair og forudsigelig regulering af musikaftaler**, så det danske radiomarked har vilkår der er sammenlignelige med de øvrige nordiske lande.

Danmarks kommercielle radiobranche er en vigtig del af medielandskabet og bidrager væsentligt til den danske musikscene. Men de nuværende vilkår gør det uforholdsmæssigt dyrt og uigennemsigtigt at drive radio i Danmark, og hvis udviklingen fortsætter, risikerer vi en markant forringelse af branchens bæredygtighed – med risiko for at radio som medie uddør. Det er derfor afgørende, at der politisk handles nu.

Vi stiller os gerne til rådighed til enhver videre dialog, hvis der ønskes yderligere indsigter eller yderligere input til, hvordan vi kan sikre en mere fair og afbalanceret model for musikaftaler i Danmark – eksempelvis inspireret af vores nabolande i Norden.